

Приказ књиге: Лица и наличја праведности у оцењивању

Аутор:

Милан Станчић, Година издања: 2020.

Издавач:

Институт за педагогију и андрагогију Филозофски факултет,
Универзитет у Београду, Србија

Монографија Милана Станчића *Лица и наличја праведности у оцењивању*, која је недавно објављена у издању Института за педагогију и андрагогију Филозофског факултета Универзитета у Београду, представља систематично, аналитично, у теоријским сазнањима и у разумевању проблема васпитно-образовне праксе дубински утемељено разматрање питања праведности у оцењивању.

Грађењу концептуалног оквира за разумевање праведности у оцењивању аутор приступа полазећи од анализе различитих схватања праведности, препознајући три различита концепта: метријску, педагошку и друштвену праведност у оцењивању. Књига садржи приказ, анализу и преиспитивање ових концепата, као и језика којима се у оквиру њих говори о праведности. На основу тога Станчић отвара и артикулише суштинска и крупна питања у вези са разумевањем праведности у оцењивању, међу којима су однос између валидности и праведности оцењивања, те однос између обезбеђивања процедура и етичности праксе. У наредним поглављима аутор анализира схватања о оцењивању и праведности у оцењивању која се препознају у просветној легислативи у Србији, те приказује истраживање кроз које је испитивао наставничка схватања праведности у оцењивању, праведност праксе оцењивања у школама у Србији и препреке на путу остваривања праведности у оцењивању у пракси. Полазећи од овако обухватног приступа проблему, у последњем поглављу Станчић се враћа елементима праведности у оцењивању, али и храбро отвара нова питања чија се елаборација често избегава у научним студијама: да ли је могуће комбиновати елементе који долазе из различитих приступа, шта је потребно мењати у законској регулативи у вези с оцењивањем, те где је простор не само за даља истраживања, већ и за деловање у пракси.

Начином на који је књига конципирана аутор показује не само добро познавање савремене литературе и просветне праксе у Србији, већ и отвореност за перспективе наставника из праксе, те спремност да уважи доступна сазнања из различитих извора и различитих перспектива. Истовремено, он се не да завести ни ауторитетима науке, ни перспективама из праксе, већ анализира различита схватања сагледавајући их у контексту, препознаје и отвара проблеме, критички их промишља, не бежи од тешких

питања, трага за бољим решењима. То му је омогућило да у резултатима истраживања мишљења наставника о препрекама праведности у оцењивању препозна још једну перспективу, коју није пронашао кроз претходну теоријску анализу, да је елаборира доводећи је у везу са положајем наставника и да отвори питање да ли се ка праведности у оцењивању иде путем контроле или путем аутономије наставника. Такав приступ омогућио је не само сагледавање различитих теоријских идеја и одлика праксе, већ и преиспитивање њиховог међусобног односа, њихових полазишта и последица, те деконструкцију значења постојећих теорија и пракса оцењивања и праведности у оцењивању. Истовремено, он је омогућио да настане књига која инспирише на преиспитивање сопствених полазишта, сопствених парадигматских опредељења и сопствене праксе.

Сам избор проблема којима се у књизи бави, али рекло би се и начин на који се о оцењивању промишља, инспирисан је идејама које је развила Милица Митровић у својим радовима о оцењивању, нарочито у својој књизи „Реформски потенцијал оцењивања у настави“ (2017), постхумно објављеној. У овим два монографијама које се баве питањима оцењивања у настави, као и у још неколико коауторских и ауторских радова који су настали последњих година и објављени у издањима Института за педагогију и андрагогију Филозофског факултета, могу се препознати сродна схватања дидактичких питања којима је заједничко: да дидактичке проблеме разматрају у оквиру ширег педагошког, вредносног и друштвеног контекста, да њиховом разумевању приступају кроз деконструкцију постојећих теоријских и просветних решења, те да трагају како за дубљим теоријским разумевањима тако и за адекватним решењима за просветну праксу. Поменути радови свој простор у научном пољу проналазе у дидактичкој разради идеја критичке педагогије, што представља недовољно развијен начин мишљења о дидактичким питањима, и то не само у нашој средини, већ и у међународном контексту. Већ самим избором теме, као и приступом проблемима и начином на који разматра питања у вези са теоријом и праксом оцењивања, Милан Станчић даје велики допринос обликовању и јачању ове школе мишљења о дидактичким питањима.

Артикулисањем и преиспитивањем схватања праведности у оцењивању у теорији и пракси, аутор истовремено ствара оквир за разумевање проблема праведности у образовању уопште, па и шире схваћене друштвене праведности, као и за креирање и преиспитивање путева ка праведности у образовној пракси. Ова разматрања могу бити релевантна за студенте који уче о дидактичким питањима у вези с оцењивањем, теоретичаре и истраживаче заинтересоване за различита питања у вези с оцењивањем и у вези с праведношћу у образовању, доносиоцима одлука о просветним питањима, као и о другим друштвеним питањима чије су последице значајне за образовање. Истовремено, књига може бити корисна за практичаре – наставнике и стручне сараднике који су свакодневно у прилици да преиспитују своје деловање и школски контекст из перспективе праведности, као и за све оне који нису директни актери просветних догађања, али желе да разумеју кретања у образовном систему из перспективе праведности.

Лидија Радуловић
Филозофски факултет, Универзитет у Београду

Примљено: 14.04.2020.
Призвано за штампу: 21.04.2020.